

De advocaat die zijn „cliënten" aanklaagt

UIT DE SCHRIFT

Er is één die u aanklaagt, n.l. Mozes, op wien gij gehoopt hebt. Joh. 5:45.

Het vijfde hoofdstuk van het Johannes-evangelie is weer vol van dispuut. En het eindigt buitengewoon scherp: hoe kunt gij gelooven? „Gelooven", dat staat daar zoo maar „absoluut": ge kunt dat niet. Moet ik u, zoo vraagt Christus aan de Joden, moet ik u aanklagen bij den Vader? En denkt ge soms, dat ik daar overal zit te broeden? Niet eens nodig. De aanklager is er al: het is nu net precies de man, dien gij als advocaat meent te kunnen interesseeren voor uw geval. Ja, van wien gij vermoedt, dat hij zich op uw „zaak" zal werpen met alle macht, om u bij God te verdedigen. Die advocaat zal van u straks zeggen: zulke cliënten laat ik loopen; inplaats van hun zaak te verdedigen, zal ik hen in staat van beschuldiging stellen.

Christus spreekt dus tot deze Joden in termen, die aan een rechtsprocedure ontleend zijn. Er is een Rechter; een forum; een aanklager, en men zoekt naar een verdediger. De Joden klagen den Nazarener aan; en „hopen" voor zichzelf op Mozes, vs 46.

„Hopen" wil hier zeggen: meenen, dat men op hem kan rekenen in de procedure zoowel in de zaak tegen den Nazarener, als ook in de zaak van de aanklagers van den Nazarener zelf. Want ook die is er. Een man-der-wet is eigenlijk altijd onzeker: gaat hij nu den hemel in, of wordt het toch nog de hel? De balans klopt immers nooit? Maar toch, ze hebben zoo zich uitgesloofd, dat ze wel hopen, dat die heele „Mozes", dat wil zeggen: al zijn boeken, wetten, instellingen, de complete en complexe Mozes, hun advocaat-à-décharge zal zijn, als eenmaal God de boeken openwerpt. Dien completen Mozes keeren ze dus alvast tegen den Nazarener: die zal het met Mozes te kwada hebben, straks.

Nu keert Christus de rollen om. Van Hem verwachten ze, dat Hij hun aanklager wil wezen? Niet noodig: er is al een aanklager tegen hen, en dat is juist die Mozes, op wiens pleidooi-ten-gunste ze hadden gerekend.

Want wat de zaak-van-den-Nazarener zelf betreft: Mozes is vóór Hem. De complete Mozes heeft in heel zijn schriftelijke werkzaamheid geschreven over den in den Nazarener verschenen Messias. Hij wist al, zoo als trouwens later ook Paulus uit Mozes' afscheid (een terugblik!) weet aan te halen: hij wist al alles van de genade, die het einddoel van de wet is (Deut. 30:11-14 en Rom. 10:6-8). Dat wil dus zeggen: heel de Mozaische openbaring, inclusief zijn methodisch-pedagogisch ingerichte wettencyclus, was evangelisch gericht. Evangelie is het einddoel der wet. Het was de EVANGELIST Mozes, die tot GETUIGE nam hemel en aarde, dat hij leven en dood had verkondigd ALS evangelist (Deut. 30:19, 20). Daar hebt ge de éénheid van wet en evangelie reeds bij Mozes!

Nu, dat probleem houdt ook de Joden bezig. We zijn hier betrokken in een lang twistgesprek; en alles draaide om een door den Nazarener genezen patiënt in het „badwater" Bethesda.

Over zoo'n „badwater" hebben Joodsche rabbijnen hun gedachten laten gaan: want 'n hebreuwsch woord voor „h o o p" is „miqwèh"; 1 Kron. 29:15 Ezra 10:2; en Israëls God heet daarom „Miqwèh Jisraëel", de Hoop Israëls, Jer. 14:8; 17:13; 50:7. Nu wil het geval, dat de hebreuwsche taal hetzelfde woord „miqwèh" óók kent in de betekenis van „verzameling" (b.v. van water, Ex. 7:19; Lev. 11:36) of, kortweg, voor reservoir („miqwàh): Jes. 22:11. Koen vraagt nu een rabbijn: als nu in Jer. 17:13 Jahwe heet de „Miqwèh Jisraëel", waarom zouden men dan niet vertellen: het badwater van Israël? Wie „badwater" zegt, die zegt ook: d o o p w a t e r (b.v. bij een proselietendoop). O dat water! Zijn „miqwèh" reinigt ons, de doop behoudt ons (vgl. 1 Petr. 3:20). Het badwater reinigt de onreinen; alleen maar: men moet er in kunnen en mogen onderduiken; er moet er één zijn, die met verlof van God u erin laat neerdalen.

Nu was daar een man, die daar in Bethesda al zoo lang gelegen had; en hij had maar nooit zoo'n vriendelijk man, zoo'n paracleet, zoo'n advocaat, die voor hem pleiten wou bij God, dat het met hem wel in orde was; hij had geen vriendelijken bode om hem in het „Badwater Israëls" te Jeruzalem te doen onderduiken ter reiniging; de stakker zelf durfde niet; nomisten-leerlingen liggen óók altijd te zweven tusschen hoop en vrees. En toen had de Nazarener hem, zonder water, zóómaar pardoes door een machtwoord laten opstaan en wandelen: hij was ineens klaar: hij had op dezen weg een Paracleet gezien, en dan wel een, die zoo maar, zelfverzekerd, beschikte over het „Badwater Israëls", over de „Hope Israëls". Dat was ongehoord: wie zoo iets doet, die maakt zich schuldig aan blasphemie; hij maakt zich den Zoon Gods gelijk.

Vandaar die heftig disputerende Joden. Ze vragen Jezus of hij zich legitimeeren kan; de oude vraag. En hij voorbaat ontkennen ze, dat hij geldige papieren, een goede „Ausweis", zal kunnen vertoonen; hij

heeft vast geen „permit", althans niet één, dat goed gesigneerd is, door Mozes n.l.: want hij heeft nog pas den sabbath geschonden. Maar dan komt het hooge woord eruit. Gij Joden, en vooral gij, joodsche leiders, en wetgeleerden, gij weet alles en nog wat van de „Miqwèh Jisraëel"; en ge vertrouwt, dat als straks het uurtje slaat, Mozes u als paracleet in het badwater, in de „Miqwèh Jisraëel", zal werpen; dat hij uw publieke paracleet wel wezen zal; want och, ge hebt toch zoo'n prachtige staat van secure diensten. Maar er staat al een man klaar, om u bij het beslissende doopvont tegen te houden; uw kategoor, uw aanklager is hij, inplaats van uw synegor, uw paracleet-advocaat. Wie het is? Juist die Mozes, op wien ge hadt „gehoopt", die u de „miqwèh" was, omdat ge hem in qualiteit van wetgever, niet van evangelist, zoo trouw hebt gevolgd (vs 45). Mozes, uw „elpis" uw „h o o p", uw „miqwèh". Als ge dien Mozes maar goed gelezen hadt, dan zoudt ge hebben gezien, dat hij tenslotte evangelist is; en dat hij daarom juist NIET aan in-zich-zelf-ge-noeg-zamen om hun werken-van-wet, doch aan de op den Bondsgod hun „miqwèh", hun hoop, vanwege zijn GENADE bouwenden, het certificaat geeft van toegang tot den doop, het badwater, dat ons behoudt, ons Bethesda: 1 Petr. 3:21. Daarom zijn het de Schriften, (vs 39), en dus ook Mozes, die van en vóór den Nazarener „getuigen"; hier moet „getuigen" wéér worden verstaan als term uit het procesrecht. De thors, Mozes' geschriftenreeks, is doorlopende pleitrede vóór den Paracleet der vrije genade; want Mozes schreef over Christus (minstens) op vierderlei wijze: in historische berichten aangaande openbarings- en heilshistorie; in onderscheiden adumbratiefiguren (schaduwen); in bepaalde directe profetieën; en in het geven van de wet, die een paedagoog tot

Antwoord van Ds B. A. Bos aan „Assen" (Slot)

KERKELIJK LEVEN

We geven thans het slot van de B. A. Bos' antwoord aan den synodocratischen kerkeraad van Assen. Het begint aldus:

Want, broeders, door alle eeuwen heen is er een verschil van opvatting geweest inzake het verbond, zonder dat dit verschil de belijdenis der herk heeft geraakt. Hierin was men het in alle eeuwen eens, dat in het verbond de genade des Heeren heerst tot zaligheid, en dat de belofte die tot alle klederen der gelovigen komt, een belofte die de volle Christus en al Zijn werk tot inhoud heeft, alleen krachtig doorwerkte tot zaligheid bij de uitverkoren bondelingen; dat Gods genade in het verbond soeverein is, en de mens van zijn kant de Heere niets kan bijbrengen; maar tevens dat naar Gods soevereinheid de verantwoordelijkheid van de mens niet is opgeheven. Ik meen, dat we het in de grond ook thans in dezen nog eens zijn, al zullen er accentverschillen blijven. Helaas is er het feit, dat ik ook thans nog van overtuiging ben, dat de leernitspraak der synode inzake het genadeverbond de lijn enger getrokken heeft dan Gods Woord dat doet, en ik hunker naar het ogenblik, dat weer dezelfde ruimte officieel wordt gegeven, die tevoren binnen onze Gereformeerde Kerken, waartoe ik nog meen te behoren, ondanks het feit, dat we uiteengingen, broeders, die op ondergeschikte punten niet gelijk dachten, samenbrachten.

Ons bezwaar is weer, dat er geredeneerd wordt over dogmatiek, dus over wat achter de uitspraken van '42 ligt, of achter de verwerping daarvan. We moeten blijven bij de UITSPRAKEN. En dan bij ALLE. En dan voorts: het gesprek zal moeten gaan over de besluiten, daarna volgende. Dit besluiten-complex heet immers wetgeving in wets-toepassing?

Daarna: Mijn persoonlijk gebed gaat dan ook dagelijkse op tot de Heere, dat Hij, die beloofd heeft Zijn Kerk te zullen bewaren, door haar te leiden in en te houden bij de Waarheid, met Zijn genade en Geest zo zal willen werken in de vergadering van Uw Synode — waartoe thans de voorbereidingen getroffen worden — dat we weer de weg tot elkaar zullen kunnen vinden, en Uw uitspraak betreffende mij effect zal kunnen hebben.

„De uitspraak betreffende mij", staat er. Maar het moet gaan over de uitspraken en besluiten, afgezien van welken persoon ook. Omdat alle besluiten ALLE personen raken, zoowel die toen uitgeworpen zijn, ALS die toen uitwierpen.

Terecht vervolgt ds Bos dan ook:

In de vierde plaats zou ik er met nadruk op willen wijzen, dat het niet mag gaan om mijn persoon.

Maar wat er thans volgt, kan ons weer niet zoe toespreken:

Het is waar — en ik ben dankbaar dat U dit erkent — dat ik de weg tot elkaar hartelijk zoek. Ik heb dit vroeger niet voldoende gedaan, en ik beled U in dezen mijn schuld.

Niet voldoende gezocht? Dat geldt van ieder werk: niet voldoende, niet sterk genoeg. Maar de vraag is: wat op papier staat, was dat naar de Schrift? Was het in beginsel schriftuurlijk? Moest

Christus was.¹⁾ Wie alleen een WET hoort, en de stem der vrije genade smoort, die hoopt op een advocaat, en krijgt een openbaren aanklager. Zijn ONGELOOF, DAT heeft hem veroordeeld. Geen Bethesda, geen doopvont zal hem redden. Want doopen, in de miqwèh onderduiken, dat is niet maar afgepoedeld worden naar het lichaam, doch dat is vragen (ambtelijk) om een goed geweten: rechtvaardiging door het geloof alleen (1 Petr. 3:20, 21).

K. S.

¹⁾ Joh. Ferus, In 8. S. Jesu Christi Euang. sec. Ioan-num, Antverpiae, 1556, 138, a. Zie ook Kittel over de Joodsche leer van een „hoop", die toch niet zeker was, bij rabbijnen-nomisten, 8. 524; zelfs slechte dingen vallen onder de „elpis", 526. — Over „miqwèh" als badge-gelegenheid, 8. Hammelburg, De Misjna, deel II, Séder Mo'ed, Amsterdam, voorw. Oct. 1939, bl. 253 („vooral noodig" voor wie den tempel wil bezoeken, die alleen reinen toeliet. — De in dit werk geciteerde plaats uit Jona VIII, 8-9, is, zelfs voor wie aan de woordspeling (van R. Akiba) inzake „miqwèh" niet al te veel crediet schenkt (wat overigens de kwestie niet is, omdat de vraag slechts is, waar de Joden crediet aan geven, die door Christus, die de harten kent, in hun eigen taal worden aangesproken), zeer leerzaam, zie bl. 352, op 9, 7 over het werkwoord qwh in Kal (Jes. 40:31, Ps. 25:3; 69:7) in Piel Gen. 49:18, hopen, verzamelen, vrouwen, doch in niph'al, Jer. 3:17 zich verzamelen, vooral van water, Gen. 1:9; vandaar „miqwèh" als hoop, verwachting, Ezra 10:2; 1 Kron. 29:15, maar ook waterverzamelplaats, Ex. 7:19, Lev. 11:36; en in de rabbijnsche literatuur reinigingsbad, Zie ook bl. 353 over dat toekennen van den titel „reinigingsbad" aan Jahwe, op Jer. 17:13, in verband met Ezech. 36:25, de paranesen: niet weer zondigen en denk daarbij aan Joh. 5:14. — Vergelijk in hetzelfde werk Mo'ed Katan, I, 1, over het herstel van de watervergaarplaatsen, badgegelegenheden, (miqwèh), reinigingsbaden, minstens 3 kub. dl. groot (een zieke kan er niet in zonder vertrouwensman, dooper, parakeet), a.w. 544, vgl. bl. 140. Instructief is ook, in verband met de kwestie van de „miqwèh" of „miqwaath" het doopbad ter reiniging in allerlei cultische ramen (ook b. d. proselietendoop): I. H. Othonis Lexicon Rabbinico-Philologicum, Genevae, 1675, 337.

het ja of neen zijn op de door de anderen geformuleerde eischen?

Dan:

Door Gods genade meen ik me te hebben vrijgemaakt van de geest die ook mij in beslag had, waardoor ik steeds naar één kant keek, en veel te weinig naar BOVEN zag.

Wie naar „boven" ziet, moet daarna naar alle kanten zien. En als de uitdrijvingsactie van één kant komt, — en zoo IS het! — dan ook dien éénen kant in 't oog houden, b.v. door op vragen, en eischen die van dien éénen kant wélbe-wust gesteld worden, antwoorden in een antwoord, dat naar ALLE kanten uitziet. Als ds Bos destijds „NEEN" zei op valsche eischen, heeft hij daarin alle kanten uitgezien; alleen dat neen hielp immers allen? Verzwakking van dat zuivere „neen", of medewerking aan de tactiek van verdoezeling van de historie, dat is eerst recht naar één kant zien, en wel naar dien éénen kant verkeerd zien, en het gezicht van de menschen aan BEIDE kanten belemmeren. Verder:

Maar, wat is een mens, en wie ben ik, waar de Heere een twistzaak heeft met Zijn Kerk, die thans uiteengeslagen is? Wij moeten bereid zijn — en ik zeg met vrees en beving daartoe door Gods genade me bereid te menen — zelf weg te willen vallen, als Christus' zaak maar voortgang hebben mag.

Uitmennende taal. En daarom willen we liever sterven met 't schandemerk van dr J. Ridderbos, dan het merk der schande ongemerkt laten afnemen, zonder dat de twist des Woords tegen het uitroepen van de gehoorzaamheid tot een schandedaad (1944!) onbehaist blijft. We hooren:

De weg tot elkaar is een weg van veel zelfverloochening; een weg die vol ligt van menselijke stakets en gevoelheden, een weg die ook niet betreden kan worden, tenzij er is een groot geloof in de wondere trouw van de Zaligmaker die Zijn Kerk niet vergeten kan.

Ik ben 't er mee eens, als 't n.l. gaat over den GÉDEN „weg-tot-elkander". DIE kost inderdaad zelfverloochening. Evenals de GOEDE weg van elkander áf. DIE kost óók zelfverloochening. Zelfverloochening was er bij hen, die niet, om hun „positie" te behouden, de schapen der kudde overlieten aan kwade herders in een kwade weide. Maar een niet-goede weg, van elkaar áf, óf naar elkander heen, die kost geen zelfverloochening. Hij BEVORDERT de zelfhandhaving. Dan:

Ik meen, dat we over het verleden open met elkaar zullen moeten kunnen spreken, maar dat dit alleen mogelijk is, als we beheerst worden door de Geest die van Boven is, en die ons doet op wat in Christus is.

¹⁾ We hebben destijds ons antwoord op de „5 vragen" in een gesloten enveloppe ingediend, verzegeld en wel. En daaromheen 'n brief: denk nog eerst eens na, OF ge wel die antwoorden op UW vragen eischen moogt. Antwoord? Hoongelach, en — vandaag hebben ze kiespijn en geven nu ons de schuld!

„Open" om dan die ook o h beheerscht ds Bos? tucht, gaat vóór

We zullen indien voor een gezon leven

Een basis rechtregelen ting van de door een s Dan kan w die zich ho is er". Ma door de ui wie zich aa v a n d e e eerst terug

Die bas belijdenis ons same synode sta starre ho zal zien, digheid z gij zijt on van Schri vermeende leg, kunn onze Belg

De „star" „star" dan Toornvliet naar Canos fronste? M beeksche vast. Maar waarheid.

Toepassin Nu mee hebt. Er weg waar aangedaan te plaats voor ons voor een niet wil Koning is gebed en

Dat „zo tegen r e geschieden naar het 3 worsteling g r a f e hals? K de zonde, s t o e l e willen toep DáN zal i zondaarsba vinden. G bij wie ove Kijk maar

Daarna: Maar e zelf is ge een beslu hebbende kerken g de ander alleen na Zijn gens geestelijk ken één maar ook dikwijls Heer al 1 ten" en we zijn a

Als dat moeten st geloovigen allemaal g het nieuw KEUR v KNECHTI en dan de VOOR DE KEL 31, d e r v r dártegen tekenen; zijn?

Het slot We st Gods, m missen d uiteengev vreugde ons aller die een moet zel geloofsof toch in weg tot

Geen erfgoed, toch een erfenis!

Ge hoort ouderen onder ons nog wel eens zeggen: genade is geen erfgoed. Ze bedoelen daarmee te zeggen, dat Vader en Moeder ons geen deel kunnen geven aan Gods genade. En ze willen er ook mee zeggen, dat aan het voorgeslacht bewezen genade geen grond is om in leven en sterven op te vertrouwen. En dat is ook zoo. In dat zeggen: „genade is geen erfgoed” gaan de Schriften ons zelf voor. Er zijn dingen, die een kind van Vader en Moeder erven kan. Maar er zijn ook dingen, zoo kostbaar en zoo heerlijk, dat ge ze alleen van God den HEERE ontvangen kunt. Salomo wist het al: „huis en goed is een erve van de vaderen, maar een verstandige vrouw is van den HEERE” (Spr. 19:14). En als Vader en Moeder het reeds niet in hun macht hebben aan een man een verstandige vrouw te geven, hoe veel te min kunnen zij ons geven den vasten grond des roemens in leven en in sterven!

Inderdaad: genade is geen erfgoed.

En toch.....

Een erfenis is het toch.

Daar zijn de Schriften nu vol van.

In het Oude Testament heet Kanaän de erfenis. Daar jubelt de Psalm: „de snoeren zijn mij gevallen in liefelijke plaatsen, ja een schoone erfenis is mij geworden” (Psalm 16:6). In het Nieuwe Testament is het niet anders. Wanneer de apostel Paulus op zoo hartroerende wijze afscheid neemt van de ouderlingen van Efese, dan zegt hij tot hen: „En nu, broeders, ik beveel U Gode en den Woorden zijner genade, die machtig is U op te bouwen” — en dan komt het — „en U een erfdeel te geven onder al de geheiligden” (Handelingen 20:32). Petrus spreekt in zijn brief over de „onverwelkelijke en onverderfelijke erfenis, die in de hemelen bewaard wordt voor U” (1 Petrus 1:4). Abraham heet de erfenisnaam der wereld (Romeinen 4:13). De geloovigen erfgenen Gods en medeërfgenen van Christus (Romeinen 8:17; Gal. 3:29).

Daarom is de Bijbel ook het boek der twee testamenten en dat mogen wij ook nooit vergeten, dat het verbond Gods een testament is en omgekeerd. Ge hoort soms nog zeggen door sommige mensen, dat ze dit of dat „in het Oude Verbond” gelezen hebben. Ze bedoelen dan het Oude Testament. En ge hoort een enkele maal over de Schriften nog spreken als over „de Testamenten”.

Daar staat het alles in: de naam van den Erfflater, de erfenis en wie de erfgenen zijn. Dat heeft de Erfflater zoo door zijn notarissen, apostelen en profeten, laten beschrijven. Eerst in het Oude, het voorloopige, Testament, daarna in het Nieuwe, het eeuwige, het blijvende Testament. Wie der Erfflater is: GOD, de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Wat de erfenis is: de heele Schepping Gods, een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, de stad met paarden poorten en straten van goud.

Wie der erfgenen zijn: de geloovigen met hun tot het geloof in Christus opgeroepen zaad.

En zóózeer hebt ge hier met een écht Testament, een échten Erfflater, 'n échte erfenis, en échte erfgenen te doen, dat de brief aan de Hebreërs er op wijzen kan, dat ook dit Testament van kracht geworden is door den dood van den Testamentmaker, door den dood van Christus (Hebreërs 9:15-17).

Wat een kostelijk Evangelie.

Want het eigenaardige van een erfenis is, dat ge er geen vinger voor verroert en geen voet voor verzet. Op zekeren dag krijgt ge van den notaris bericht en ge hebt anders niet te doen dan Uw erfdeel te halen. Het is in den volsten zin des woords: een geschenk.

Zoo zijn nu Gods verbondsweldaden!

God geeft ze om niet!

En de naam van ieder, die uit het geloof van Jezus is en de naam van hun kinderen is in de Testamenten geschreven!

Dat ze toch gelooven den HEERE.

Dat ze toch blijven in het geloof, dat den heiligen overgeleverd is!

Dat ze toch het Testament ongerept bewaren!

Met de testamentaire bepalingen niet knoeien!

Want alzoo zegt de HEERE: „Want ik betuig aan een iegelijk, die de woorden der profetie dezes boeks hoort, indien iemand er aan toedoet, God zal op hem leggen de plagen, die in dit boek geschreven zijn. En indien iemand afdoet van de woorden des boeks dezer profetie, God zal zijn deel afdoen van den boom des levens en uit de heilige stad, die beschreven zijn in dit boek” (Openbaring 22:18, 19, vertaling Greijdanus).

D. E. C.

schen, maar vooral aandacht moet besteden aan de oudere mensen. Deze in den mond van een Roomse wel zeer merkwaardige uitspraak acht ik stellig behartigenswaard. En ik geloof dat deze arbeidsmethode waard is toegepast op minstens overwogen te worden, ook al zijn het nu juist geen heidenen, in den gewonen zin van het woord, waarop de arbeid gericht is. Ook bij het contact opnemen met de Indonesische kerken moet aandacht besteed worden aan de

Ik eindig met de hartelijke bede, dat de Heere, de Koning van Zijn duurgeloofde Kerk, U en mij genade geven wil om te strijden alleen de goede strijd des geloofs, al zal die strijd ook vele wonden geven.

„We missen de vreugde der vrijheid”? Hoe weet ds Bos dat voor ons allemaal? Ik zeg: welneen, die vreugde hebben we rijkelijk ervaren in en na 1944. Wij hadden die vreugde nog, óók in de dagen, doen ds Bos me enthousiast kwam vertellen, dat De Wachter gelukkig vrijgemaakt was, en zeer kort daarna rondliep met een program voor een nieuwe politieke partij in den geest. Ik was toen wat langzamer dan hij; sindsdien zijn de rollen wat verwisseld, naar het schijnt. Maar mijn vreugde bleef. En die van duizenden. En — juist dáárom dit alles.

K. S.

Contact met Indonesische kerken

Onder dit hoofd kunnen wij in het verslag van de Classis Batavia, voorkomende in De Reformatie van 28 Mei j.l., het volgende lezen:

1. Het opnemen van contact met de Indonesische Kerken ziet de classis als een belangrijke opdracht voor elke plaatselijke kerk.

2. De classis wekt de Kerken binnen haar ressort op deze taak ter hand te nemen of, voorzover reeds opgenomen, krachtig voort te zetten.

3. Het kerkverband (Nederland en Soemba) zal dienen te worden gekend, alvorens tot definitief verband of correspondentie met eenige Indonesische kerk over te gaan.

Onder Indonesische Kerken zullen hier wel worden verstaan, kerken wier leden (in hoofdzaak) behooren tot een der Oostersche bevolkingsgroepen en waarin als voertaal gebruik gemaakt wordt van de Maleische of Indonesische taal of een der andere Indische talen. In de meeste plaatsen van eenig belang in den archipel worden één of meer van die kerken of gemeenten gevonden. Sommige zijn ontstaan als vrucht van ter plaatse verricht zendingarbeid, maar het komt ook voor dat menschen uit reeds langer gekerstende streken, zich voor hun levensonderhoud elders vestigen en dan op de nieuwe woonplaats zich verenigen tot een Christelijke gemeente. Zoo vindt men ook buiten de Molukken en de Minahassa verscheidene kerken, die in hoofdzaak Ambonnesche en Menadonesche leden tellen.

Een groot deel van die Indonesische gemeenten zijn geïncorporeerd in een van de vier kerkgenootschappen, waarin de Protestantische Kerk van Nederlandsch Indië zich de laatste jaren gesplitst heeft: de Moluksche Kerk, de Minahassische Kerk, de Timoreesche Kerk en de Protestantische Kerk van Westelijk Indonesië. Er zijn echter ook nog gemeenten, die tot een ander kerkverband behooren en min of meer op zich zelf staan.

Al die kerken hebben minder of meer den invloed ondergaan van den door Japanners en ultra-nationalisten gewekten en gevoeden haat tegen al wat westers is. Daar is bijgekomen de zulging, die uitgeoefend wordt door het oecumenisch eenheidsstreven. Door deze oorzaken is bij velen groote verflauwing der grenzen ingetreden. In de prediking, de bediening der sacramenten en de oefening van de tucht wordt veel verbastering openbaar. Het schriftuurlijke toezien der geesten of zij uit God zijn heeft dikwijls plaats moeten maken voor een andere wijze van toetsen bijv. een zoodanige waarbij in de eerste plaats gestreefd wordt alle sporen van westerschen invloed te weren. Hieruit moet bijv. verklaard worden de tegenzin, de laatste jaren openbaar geworden, tegen de Gereformeerde belijdenisschriften. Die stammen immers uit het westen.

Het is dan ook wel zonder meer duidelijk, dat kerken, die trouw willen zijn aan Schrift en belijdenis, niet zoo maar met de huidige Indonesische kerken in correspondentie kunnen treden of een kerkverband met haar kunnen aangaan. Het boven geciteerde classisbesluit spreekt dan ook slechts van contact opnemen. De classisvergadering wil niet dat die dwalende en verbasterde kerken maar aan haar lot worden overgelaten, maar acht het noodig dat aan haar en haar leden de elsch van Gods Woord wordt voorgehouden, zich te reformeeren en te bekeeren. Daarom wekt ze nu de plaatselijke kerken op, met die kerken contact op te nemen.

Over deze uitspraak van de Classis Batavia verheug ik mij van harte en ik hoop en bid dat de plaatselijke kerken haar roeping in dezen zullen verstaan en kracht en wijsheid mogen ontvangen, die roeping te vervullen. Hier ligt in de eerste plaats een taak voor de kerkeraden, maar de kerkeraden hebben bij de vervulling van die taak het gebed en de medewerking van de leden der kerk, niet van sommige, maar van alle noodig. Hoe die leden deze medewerking zouden kunnen geven, daarover wil ik hieronder iets zeggen. Ik denk daarbij ook aan de toekomstige leden van de kerken op Java, dus aan de leden van de kerken in Nederland, die hetzij als militair, hetzij in een burgerwerkkring, in de toekomst naar Indonesië zullen vertrekken. Daarom schrijf ik in een Nederlandsch blad.

Een Roomsche, met wien ik laatst een gesprek over de zending had, betoogde, dat arbeid, die de bekeering van heidenen ten doel heeft, zich niet uitsluitend of in hoofdzaak moet richten op kinderen en jonge men-

„Open” spreken. Prachtig. Maar waarom dan de deputaten „doorbroken”, die ook openlijk wilden spreken, door den Geest beheerscht, en door de kerken gezonden, ook door ds Bos? Geest, dat is: ambt, kerk, leer, tucht, en nog veel meer; maar DIT gaat vóór. Voorts:

We zullen elkaar over het verleden stellig vinden, indien voor de toekomst gezien zou worden een basis, een gezond-schriftuurlijke basis voor kerkelijk samenleven.

Een basis voor de toekomst? Maar als die kerkrechtregelen en -rapporten, en vooral die verkrachting van de K.O. en dat gebod om altijd te doen wat door een synode besloten is, blijven, wat dan? Dan kan weer iedereen dadelijk worden geëlimineerd, die zich houdt aan de K.O. Ds Bos zegt: „de basis is er”. Maar de in 1944 bestaande basis is verlaten door de uitwerpers van 1944; en toen heette het: wie zich aan die basis houdt, die is breker van den ambtseed! Dát zeggen moet toch eerst teruggenomen worden? We lezen verder:

Die basis is er. Gods Woord geeft ons die, en onze belijdenis stelt ons die klaar voor ogen. Die basis moet ons samenbinden. En het is mijn innige bede, dat Uw synode straks niet naar ons zal zien, ook niet naar de starre houding van velen onder ons, maar naar boven zal zien, naar Christus, en de forse daad met vrijmoedigheid zal willen verrichten, en zeggen: Hier zijn we; gij zijt onze broeders, laten we samenleven op grond van Schrift en Belijdenis alleen, terwijl dan wederzijds vermeende eenzijdigheden, na gemeenschappelijk overleg, kunnen worden afgesneden met de woorden van onze Belijdenis zelf.

De „starre houding” bij ons? Kom, wie is meer „star” dan de synodocratische leiding? En dan de Toornvliets en Voltens, die dadelijk van Oosterbeek naar Canossa gingen, toen men daar ook maar even fronste? Met verlossing van de oosterbeekse conclusies? Het zit niet op de starheid vast. Maar op de bestrijding van recht en waarheid.

Toepassing nemende, zegt ds Bos:

Nu meen ik, broeders, dat U ook in dezen 'n roeping hebt. Er moet een weg tot elkaar te vinden zijn, een weg waarop de conscientie van niemand geweld wordt aangedaan; een weg waarop de een de ander niet heeft te plaatsen op het „zondaarsbankje”, want daarop is voor ons allen plaats, en het is onze hoogmoed die voor een ander daar een plaats reserveert, die hij zelf niet wil bezetten; een weg waarop Christus alleen Koning is, en wij allen zijn knechten; een weg van veel gebed en veel geloof.

Dat „zondaarsbankje” bevat me niet. Is een strijd tegen rechtschennis, en de elsch, dat recht geschieden zal in terugkeer tot de wet, verwijzing naar het zondaarsbankje? In geen deele. Was de worsteling in 1940 tegen Seyss Inquarts „paragrafen” een roepen om de strop voor zijn hals? Kom, kom. Het is juist een wegdoen van de zonde, een vrijmaken van de rechtstoelen voor wie weer vandaar die koningswet willen toepassen. Als dat niet geschiedt, Dán zal het gekrakeel over wie al of niet op het zondaarsbankje zou moeten zitten geen einde meer vinden. Geen groter gekif over PERSONEN, dan bij wie over de wetsartikelen heen-zwammen. Kijk maar rond in de wereld.

Daarna:

Maar een weg, die door het offer van onze Heiland zelf is gebaad. Ik meen dat U de eerste Kerk is, die een besluit neemt met betrekking tot een plaatsgehad hebbende schorsing. Moge Uw voorbeeld door vele kerken gevolgd worden. En men vrage daarbij niet hoe de andere partij er op zal reageren, maar zie daarbij alleen naar Boven. Dan geeft de Heere misschien in Zijn genade, die te lang is tegengestaan, dat er een geestelijke opwekking komt, waardoor er uit alle kerken één roep komt, één bede, die tot in de hemel reikt, maar ook op deze aarde de broederharten, die nu nog zo dikwijls voor elkaar gesloten zijn, vermurwt. Breng Heer al Uw gevangenen weder. Want wij „vrijgemaakten” en gij, broeders, die U niet hebt „vrijgemaakt”, we zijn allen gevangenen.

Als dat waar is, dan zal temeer op papier moeten staan, wat naar de Schrift de vrijheid der geloovigen is. Als dat niet gebeurt, dan blijven we allemaal gevangenen van elkaar. Ik houd vol, dat het nieuwe kerkrecht-Ridderbos beteekent: WILLEKEUR voor een paar ter synode gedeputeerde KNECHTEN, die zich als heeren aanstellen en dan de broeders slaan, en GEVANGENSCHAP VOOR DE KERKLEDEN, de afvaardigers. ARTIKEL 31, dat is de groote garantie der vrijheid tegen de tyrannie. En dáártegen wil juist de Asser kerkeraad protest aantekenen; moet ds Bos niet eerst weer „lid der kerk” zijn?

Het slot:

We staan niet in de volle vrijheid van de kinderen Gods, maar zijn gebonden door banden van zonde, en missen de vreugde der vrijheid in Christus. We zijn uitgegaan, maar met het uitgaan ging de vreugde weg, want de Geest werd bedroefd. We hebben ons allen te bekeeren. En nu meen ik, dat Uw Raad, die een eerste schuchtere stap deed, een tweede stap moet zetten op dezelfde weg, en met een hartelijke geloofsoproep zich te wenden heeft tot de Synode om toch in dezen alles te doen wat geoorloofd is, om de weg tot elkaar metterdaad te vinden.

ort, en de p een ad- Zijn ON-Bethesda, open, in (gepoeld) en (amb- diging : 20, 21). K. S.

sec. Ioan- al over de zéker was, lingen val- als badge- II. Seder 3 („vooral die alleen plaats uit rdspeeling eel crediet t de vraag t, die door al worden 9, 7 over 25:3; 69 vrouwen, vooral van , verwich- vaterverza- rabbijnache r dat toe- ve, op Jer. paracnese: aan Joh. do'ed Ka- rnaarplaat- aden, min- in zonder 4, vgl. bl. westie van : reiniging letendoop): t. Genevae,

LEVEN

eren ge-

vrijgemaakt (aardoor ik eling naar

te kan- één kant- en éénen or op vran- ant wélbe- antwoord, os destijds bij daarin t neen kking van de tactiek erst recht dien éénen menschen

t, waar de , die thans t — en ik ods genade vallen, als g.

lever ster- ps, dan het emen, zon- tegen het mheid e elist

zelfverloo- lke staket- et betreden e wondere et vergeten

t over den inderdaad eg van el- g. Zelfver- n „positie” lieten aan een niet- der heen, VORDERT

met elkaar dit alleen e Geest die Christus is

„5 vragen” en wel. Eo OF ge wel Antwoord? n en geven